

नव जन्मयेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

अभिनेता सलोन बस्नेतले बाल कलाकारको रूपमा फिल्ममा अभिनय गर्दा अभिनेत्री केकी अधिकारी बाल्यकालकै अवस्थामा थिइन् । त्यसबेलाका सुपरस्टारहरुसँग सलोनले काम गरेका फिल्म उनले प्रायः हेरेकी छन् । उनको 'चाइल्ड स्टार' थिए, सलोन । अहिले उनै सलोनसँग जोडी बाँधिपर केकीले फिल्म 'जय हो'मा काम गरेकी छन्, जुन आगामी भदौ ८ गतेबाट प्रदर्शनमा आउँदैछ । उनीहरुको पहिलो पटक सहकार्य भएको हो ।

आजको विचार...

न्यूनतम...
(दुई पेजमा)

अजयकुमार राई

सुदर्शन थापाले निर्देशन गर्न लागेको आगामी फिल्म 'रावायण'मा अभिनेत्री शिल्पा मास्के र अभिनेता कामेश्वर चौरसिया अनुबन्धित भएका छन् । फिल्मकी निर्मात्री सुप्रिया कटवालले सुदर्शन थापा प्रोडक्सनको ब्यानरमा निर्माण हुन लागेको फिल्ममा उनीहरुलाई औपचारिक रूपमा अनुबन्ध गरिएको जानकारी दिएकी छन् । यसअघि फिल्मको एक नायिकामा नीति शाह अनुबन्धित भइसकेकी छन् । फिल्मको शीर्ष नायकमा यसअघि नै अभिनेता अनमोल केसी अनुबन्धित भइसकेका छन् ।

वर्ष १८ अंक १८ १०८० साउन १८ गते सोमबार 14 August 2023, Monday पृष्ठ संख्या ८ मूल्य रु ५/-

सक्षिप्त समाचार

बस र कार ठोक्किँदा एकै परिवारका सातको मृत्यु

भारत (रासस/एएनआई)— **जयपुर (राजस्थान),** साउन २८/राजस्थानको बन्धी गाउँमा शनिबार राति बस र कार ठोक्किँदा एकै परिवारका सात जनाको घटनास्थलमा मृत्यु भएको छ । दुर्घटनामा एक बालकसहित दुईजना गम्भीर घाइते भएका छन् । उनीहरू वैवाहिक समारोहमा सहभागी हुन सिकरबाट नागौर जाँदै थिए ।

सिकरबाट द्रुत गतिमा आइरहेको कार बन्धी गाउँको तित्री चोकमा बससँग ठोक्किएको थियो । सात जनालाई घटनास्थलमै मृत घोषित गरिएको थियो भने एक नाबालक सहित दुई जनालाई डिडवानाको सरकारी बाइर अस्पतालमा प्राथमिक उपचारपछि जयपुर रिफर गरिएको एक जना सुरक्षा अधिकारीले बताएका छन् ।

यसअघि शनिबार अपराह्न राजस्थानको जैसलमेरमा सीमा सुरक्षा बल (बिएसएफ)का जवान सवार टुक पल्लिट्टा एक जवानको मृत्यु भएको थियो भने दर्जनौं घाइते भएका थिए ।

वर्षाका कारण जनजीवन प्रभावित, सतर्क रहन आग्रह

हाप्पा संवाददाता

पाल्पा, साउन २८/अविरल वर्षाका कारण पाल्पा, गुल्मीसहित अधिकांस जिल्लाहरूको जनजीवन प्रभावित भएको छ । वर्षाका कारण केही स्थानमा पहिरो खसेर सडक अवरुद्ध भएका छन् भने तराई क्षेत्रमा डुवान भएको छ । निकास नहुँदा तानसेनका सडक भएर पानी बग्दा आवागमनमा अप्ठ्यारो भएको छ । विशेष गरी विद्यालय जाने आउने विद्यार्थीहरू समस्यामा परेका छन् । शुक्रबारदेखि परेको अविरल वर्षाको कारण सडकमा जमेको पानीबाट यात्रुहरूले सास्ती व्यहोरेका छन् ।

निरन्तरको बर्सातले पाल्पा र गुल्मीका ग्रामीण क्षेत्रका ठाउँ-ठाउँमा पहिरो जाँदा जनजीवन कष्टकर बनेको छ । सडक हिलाम्य भएका छन् भने केही सडकहरू अवरुद्ध रहेको हाप्पा संवाददाताहरूले जानकारी दिएका छन् । ग्रामीण भेगका प्रायः सबै सडक बिग्रिएकाले आवतजावतमा समस्या आएको छ । अविरल वर्षासँगै पहिरो खस्दा आइतबार कालीगण्डकी करिडोर अवरुद्ध भएको छ । गुल्मीको कालीगण्डकी गाउँपालिका-१ हर्मिचौर-अर्बेनी सडक खण्डको ठूलाखोला भन्ने स्थानमा दुइसहितको पहिरो खसेपछि कालीगण्डकी करिडोरमा यातायात अवरुद्ध भएको हो । निरन्तरको फरिले गाउँको जनजीवन प्रभावित बनेको हर्मिचौरका हरि भण्डारीले बताए । बर्सातले गाउँका बाटोहरू विगारेकाले विरामीलाई अस्पतालसम्म पुऱ्याउन सक्ने अवस्था समेत नरहेको उनको भनाई

छ । **सतर्क रहन आग्रह** अविरल वर्षाले नदीमा पानीको बहाव बढ्ने भएकाले नदी तटीय क्षेत्रमा उच्च सतर्कता अपनाउन जल तथा मौसम पूर्वानुमान महाशाखाले अनुरोध गरेको छ । शुक्रबाररातिदेखि भइरहेको अविरल वर्षाले लुम्बिनी, कोशी, मधेश, बागमती, गण्डकी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेश भई बग्ने स-साना नदीहरूमा आकस्मिक बहावको जोखिम रहेकाले तटीय क्षेत्रमा उच्च सतर्कता अपनाउन अनुरोध गरिएको छ ।

पाल्पा, गुल्मी, रुपन्देही, कपिलवस्तु, नवलपरासी, अर्घाखाँची, अपनाउन महाशाखाले अनुरोध गरेको हो । महाशाखाले जारी गरेको बाढी पूर्वानुमान बुलेटिनमा नारायणी, कर्णाली, बागमती, पूर्वी राप्ती, पश्चिम राप्ती, बर्दई, महाकाली नदी र यसका सहायक नदीहरूको जलसतह सतर्कता आसपास पुन सक्ने तथा केहीमा खतराको तह आसपास वा माथि पुनसक्ने पूर्वानुमान रहेकाले तटीय क्षेत्रमा उच्च सतर्कता अपनाउन अनुरोध गरिएको छ ।

प्यूठान, दाङ लगायतका अधिकांस जिल्ला भई बहने केही स-साना नदीहरूमा आकस्मिक बहावको जोखिम रहने पूर्वानुमान गरिएको छ । सोमबार देशभरका स-साना नदीहरूको बहाव बढ्ने तथा बागमती, गण्डकी, लुम्बिनी, कर्णाली, सुदूरपश्चिम प्रदेश भई बहने केही स-साना नदीहरूमा आकस्मिक बहावको जोखिम रहने पूर्वानुमान रहेको छ । यही साउन ३० गते लुम्बिनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेश भई बहने केही स-साना नदीहरूमा बहाव बढ्ने पूर्वानुमान

गरिएको छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, मौसम पूर्वानुमान महाशाखाका अनुसार अहिले देशका अधिकांस स्थानमा हल्कादेखि मध्यम वर्षा भइरहेको छ । मनसुनको न्यूनचापीय रेखा सरदर स्थानभन्दा उत्तरतिर (नेपाल नजिक) अवस्थित रहेको छ । साथै भारतको उत्तरपूर्वी उत्तर-प्रदेश तथा उत्तर-पश्चिम विहार आसपासमा रहेको न्यूनचापीय प्रणालीको पनि प्रभाव रहेकाले नेपालमा मौसममा बदली भई वर्षा गराएको महाशाखाले उल्लेख गरेको छ ।

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

यस तानसेन खानेपानी उपभोक्ता समितिको मिति २०८० साल श्रावण महिनाको १९ गते बसेको कार्य समितिको बैठकको निर्णय अनुसार धारा नामसारी गर्न ईच्छुक उपभोक्ताहरूले मिति २०८० साल भाद्र २५ गते भित्र यस कार्यालयमा सर्म्पक गरी आवश्यक कागजातहरू पेश गरी नामसारीको लागि निवेदन दिनुहुन जानकारी गराईन्छ । साथै निवेदन दैनिक रूपमा दर्ता गरेता पनि यस समितिको निकट भविश्यमा हुने मतदानमा भाग लिन तथा उम्मेदवार हुन २०८० भाद्र २५ गते सम्म निवेदन दर्ता गराउनुहुन समेत यसै सूचनाबाट जानकारी गराईन्छ ।

अनुरोधक

मोहन प्रसाद श्रेष्ठ

अध्यक्ष

तदर्थ समिति एवं

तानसेन खानेपानी उपभोक्ता समिति परिवार

सम्पर्क नं. : ०१५-५२२०८७

स्मार्ट कृषिले किसानलाई व्यावसायिक बनाउँदै

अर्घाखाँची, साउन २८/सन्धिखर्क नगरपालिका-१ र २ मा स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम सञ्चालन भएपछि किसान व्यावसायिक तरकारी खेतीमा लागेका छन् । सन्धिखर्कको कुडुले फाँट, वृत्त फाँट सुक्मी फाँटका किसान अहिले परम्परागतखेती छाडेर मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी खेतीतर्फ आकर्षित भएका हुन् ।

लुम्बिनी प्रदेश सरकारले स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम लागू गरेपछि यस क्षेत्रका किसान पनि आधुनिक तथा प्रविधिमैत्री तरिकाले तरकारी खेतीमा लागेका हुन् । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ देखि लागू भएको स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रमबाट यस क्षेत्रका ५६ जना किसान तरकारी खेतीमा

लागेको सन्धिखर्क स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यसमितिका अध्यक्ष प्रेमनारायण

भुसालले बताए । उनले ५६ जनामध्ये ४५ जना किसान व्यावसायिक कृषि

पेसामा लागेको जानकारी दिए । किसानको मागका आधारमा किसानलाई बीउ मल तथा अत्याधुनिक उपकरणसमेत प्रदान गरेको अध्यक्ष भुसालको भनाइ छ । तरकारी खेतीलाई आधुनिकीकरण र व्यावसायिक बनाउन स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रमले आफूहरूलाई सहयोग गरेको किसान गोपालप्रसाद खनालले बताए । उनले किसानको मागका आधारमा मिनिटिलर, डिजिटल काटा, पानी तान्ने मोटर पम्प, स्केयर, प्लास्टिक टनेल जस्ता सामग्रीका साथै उन्नत जातका मौसमी तथा बेमौसमी तरकारीका बीउ मलसमेत किसानले प्राप्त गरेको बताए ।

(...बाँकी अन्तिम पेजमा)

पा.बि.हु.द.नं. ०५१/०५२ पा.बि.प्र.का.द.नं. १९/०५१/०५२

सम्पादकीय

संसदलाई बन्धक नबनाऊ

प्रतिपक्ष दल नेकपा एमालेले निरन्तर संसद अवरोध गर्दै आएको छ । सुन तस्करीको छानबिन गर्न उच्चस्तरीय समिति गठन गर्नेपनि अडान राख्दै एमालेले साउन १० यता प्रतिनिधिसभा चल्न दिएको छैन । मुलुकमा आर्थिक मन्दीले आम नागरिक प्रताडित भइरहेका छन् । त्यति मात्र होइन, लम्पी स्किन र डेंगी जस्ता महामारीका कारण जनता समस्यामा छन् । यस्तो अवस्थामा सार्वभौम संसदको प्रमुख प्रतिपक्षीले भने सदनलाई बन्धक बनाएको छ । सरकारसँग जवाफ माग्ने जिम्मेवारी पाएको प्रतिपक्षीले नै संसद अवरुद्ध गरिदिएपछि सरकारलाई पनि हाइसञ्चो त भएको छ, तर जनताका आम मुद्दा भने ओभरले परेका छन् । संसदीय शासन प्रणालीमा विपक्षी दलले सरकारको कमीकमजोरी औल्याउँछ, जनताका समस्या उजागर गर्दै जनहितमा काम गर्न सरकारलाई खबरदारी गर्छ । जसले गर्दा सरकार र राजनीतिक दल जनताप्रति जिम्मेवार बन्छन्/हुन्छन् भन्ने विश्वास राखिन्छ, तर नेपालमा भने प्रतिपक्ष र सत्तापक्षको लडाइले संसद बन्धक बन्न पुगेको छ । यो अत्यन्त दुखको कुरा हो । संसद जीवन्त र जवाफदेहीको बहसको सर्वोच्च थलो पनि हो, तर यही संस्था अवरुद्ध हुनु भनेको लोकतन्त्र अवरुद्ध हुनु हो । मुठभेडको शैलीलाई प्रश्रय दिने हो भने संसदीय व्यवस्थाको औचित्य समाप्त हुन्छ । संसदीय व्यवस्थामा डकारेर/रमाएर मुठभेडमै जाने शैली अनुसरण गर्ने हो भने राजनीतिक र नैतिक चरित्रमाथि गम्भीर प्रश्न उठ्नेछ । संसदको गतिरोध अन्त्य गर्न राजनीतिक सुभबुभ महत्वपूर्ण विकल्प हो ।

दलहरूले राजनीतिक सुभबुभ देखाउनुपर्छ । संसदीय राजनीतिका नाममा संसदलाई यही शैलीमा बन्धक बनाइरहने हो भने यसले व्यवस्थाको दीर्घकालीन हित गर्दैन । सभ्य शैलीमा निकास निकाल्नु अहिलेको आवश्यकता हो । कारण जे भएपनि प्रतिनिधिसभा बैठकले आफ्ना मूल कामकाजहरू थाल्ने नसक्नु उचित होइन । त्यसैले, सम्बन्धित सबैले आफ्नो भूमिकामा पुनर्विचार गरी जनप्रतिनिधिमूलक थलोलाई प्रभावकारी बनाउने कदम चाल्नुपर्छ । खासगरी, प्रतिपक्ष र सत्तापक्षले आफ्नो जिम्मेवारी महशुस गरी संसदलाई गति दिनुपर्छ । जनताले आफ्नो सार्वभौमसत्ताको प्रयोग संसदमार्फत गर्ने व्यवस्था सविधानमा छ । यस अर्थमा संघीय संसद भनेको हाम्रो मुलुकको सार्वभौमसत्ता प्रयोग गर्ने मूल थलो हो । संघीय संसदभन्दा शक्तिशाली निकाय हाम्रो मुलुकमा अर्को छैन । तसर्थ पनि संसदलाई बन्धक नबनाई प्रभावकारी बनाइनुपर्छ ।

f Opinion @ Social Network f

जिन्दगीको भागदौडमा यति कुरा थाहा भो कि, सहारा दिने कोही होस् या नहोस् तर धक्का दिने हजार हुनेछन् । (मुधुमाया रानाको फेसबुक स्टेटस <https://www.facebook.com/madhumaya.rana>)

यो स्तम्भमा सामाजिक संजालमा पोस्ट गरिएका धारणाहरू राख्नेछौं । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shitalapati मा लगइन गर्न सक्नुहुनेछ ।

नवजनचेतना दैनिकको रूपमा तपाईंसागु आईरहेको छ । यो पत्रिका अठ्ठ स्तरीय अनि पठनीय बनाउनको लागि तपाईंहरूको अमूल्य सुझावहरूको हामीलाई अत्यन्तै जरुरी छ । पाठकवृन्द तपाईंका सुझावहरू दिई हामीलाई सहयोग गर्नुहुन हामी अनुरोध गर्दछौं ।

नवजनचेतना दैनिक
भगवतीटोल तानसेन, पाल्पा

न्यूनतम पारिश्रमिक वृद्धिको अन्याोल

अजयकुमार राई

विभिन्न देशले आईएलओको उक्त अभिसन्धिलाई आधार बनाएर आ-आफ्नो देशमा न्यूनतम पारिश्रमिकलाई लिएर कानून बनाउन थाले । औपचारिक रूपमा बेलायतले सन् १९५८ मा यसबारे कानून बनाएर प्रक्रिया प्रारम्भ गर्‍यो । बेलायतमा यसको प्रत्येक एक वर्षमा समीक्षा र समयानुसार नयाँ वेतन लागू हुने गर्दछ । साथै, बेलायतमा मूलतः उमेरका आधारमा घण्टाका हिसाबले पारिश्रमिक तोक्ने प्रचलन रहिआएको छ । भारतले सन् १९४८ मा कानून ल्यायो भने पछिल्लो समय केही परिमार्जित गर्दै लगेको देखिन्छ । भारतमा संघीय तथा प्रान्तीय सरकारहरूले न्यूनतम पारिश्रमिक तोक्ने प्रचलन छ । उच्च दक्ष, दक्ष, अर्धदक्ष र अदक्ष गरी चार आधारमा श्रमलाई वर्गीकरण गरेर सोका आधारमा न्यूनतम पारिश्रमिक तोकिने व्यवस्था रहिआएको छ । मूलतः कार्य प्रकृति छुट्याएर संघीयस्तरमा रहेको प्रतिष्ठानका श्रमिकका हकमा संघीय सरकारले र अन्यका हकमा प्रान्तीय सरकारले पारिश्रमिक तोक्ने गर्दछ ।

नेपालका हकमा औपचारिक रूपमा श्रमिकहरूको पारिश्रमिक व्यवस्थित गर्न श्रम मन्त्रालयले ११ पुस २०६७ मा श्रम ऐन २०४८ को दफा २१(२) बमोजिम न्यूनतम पारिश्रमिक निर्धारण समिति गठन गर्‍यो । समितिमा सरकार, रोजगारदाता र ट्रेड युनियन रहेको त्रिपक्षीय समिति रहेको छ । उल्लेखित समितिले श्रमिक वा कर्मचारीका हकमा महँगी भत्ता र सुविधाको न्यूनतम पारिश्रमिक बारे सरकारलाई सिफारिस गर्ने र प्रचलित बजार मूल्यको स्थिति, मौद्रिक तथा सामाजिक परिवेश र प्रतिष्ठानले दिन सक्ने क्षमतालाई दृष्टिगत गरी पारिश्रमिक निर्धारण गर्नुपर्दछ । श्रमिकहरूको वार्षिक वृद्धिदर, महँगी भत्ता वा अन्य सुविधा निर्धारण गर्ने बारे विशेषज्ञहरूसँग रायसल्लाह र सरोकारवालहरूसँग घनीभूत छलफल गरी निर्धारण गर्नुपर्दछ । वर्तमान बजार अवस्थामा रहेको महँगी दृष्टिगत गरेर श्रमिकहरूको जीवनयापन गर्न पाउन सक्ने परिस्थितिलाई समेत अध्ययन गरेर पारिश्रमिक निर्धारण गरिनुपर्दछ । परिमार्जित श्रम ऐन २०७४ मा समेत न्यूनतम पारिश्रमिक दुई-दुई वर्षमा समीक्षा गरेर त्रिपक्षीय समितिले सरकारलाई सिफारिस गर्ने स्पष्ट लेखिएको छ । वैशाखदेखि सो समिति क्रियाशील रहेर आर्थिक वर्षको साउन महिनाबाट लागू हुने गरेर तोक्ने भन्ने स्पष्ट ऐनमा व्यवस्था गरिएको

अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन (आईएलओ) का अनुसार रोजगारदाताले श्रमिकलाई काम गरे बापत दिनुपर्ने सबैभन्दा कम पारिश्रमिक नै न्यूनतम ज्याला हो । रोजगारदाता होस् वा श्रमिक, कसैले पनि तोकिएको पारिश्रमिक घटाएर गर्ने लेनदेन वैध नहुने समेत संगठन बताउँछ । आईएलओले सबैभन्दा पहिले सन् १९२८ मा मिनिमम 'वेज फिक्सिड मेसिनरी अभिसन्धि' पास गरेसँगै सबै देशलाई श्रमिकको न्यूनतम पारिश्रमिक लागू गराउने कानून बनाउने आधार बन्‍यो । विभिन्न देशले आईएलओको उक्त अभिसन्धिलाई आधार बनाएर आ-आफ्नो देशमा न्यूनतम पारिश्रमिकलाई लिएर कानून बनाउन थाले । औपचारिक रूपमा बेलायतले सन् १९५८ मा यसबारे कानून बनाएर प्रक्रिया प्रारम्भ गर्‍यो । बेलायतमा यसको प्रत्येक एक वर्षमा समीक्षा र समयानुसार नयाँ वेतन लागू हुने गर्दछ । साथै, बेलायतमा मूलतः उमेरका आधारमा घण्टाका हिसाबले पारिश्रमिक तोक्ने प्रचलन रहिआएको छ । भारतले सन् १९४८ मा कानून ल्यायो भने पछिल्लो समय केही परिमार्जित गर्दै लगेको देखिन्छ । भारतमा संघीय तथा प्रान्तीय सरकारहरूले न्यूनतम पारिश्रमिक तोक्ने प्रचलन छ । उच्च दक्ष, दक्ष, अर्धदक्ष र अदक्ष गरी चार आधारमा श्रमलाई वर्गीकरण गरेर सोका आधारमा न्यूनतम पारिश्रमिक तोकिने व्यवस्था रहिआएको छ । मूलतः कार्य प्रकृति छुट्याएर संघीयस्तरमा रहेको प्रतिष्ठानका श्रमिकका हकमा संघीय सरकारले र अन्यका हकमा प्रान्तीय सरकारले पारिश्रमिक तोक्ने गर्दछ ।

अतः हालको अवस्थामा गत २०८० वैशाखबाट त्रिपक्षीय समिति क्रियाशील भएर साउनबाट लागू हुने गरेर तोकिनुपर्ने हो तर हालसम्म नेपाल सरकार यसबारे बेखबर छ । वर्तमान अवस्थालाई मध्यनजर गरेर नयाँ तोकिने पारिश्रमिकका सन्दर्भमा रोजगारदाताको आफ्नै धारणा छ । तर, ट्रेड युनियनहरूको तर्क रहने गरेको छ- 'बजारको महँगीको अवस्थालाई हेर्दै श्रमिकहरूको जीवनयापन गर्न सक्ने अवस्थाको रहनुपर्दछ । यही आधारमा उपयुक्त मासिक तथा घण्टाको रकम तोकनुपर्छ ।' उल्लेखित त्रिपक्षीय समितिले असार मसान्तभित्र नै न्यूनतम वेतनको सिफारिस गरेर साउनबाट लागू हुने गरेर नयाँ पारिश्रमिक तोकिसक्नुपर्ने हो । तर, सरकारको बेवास्ताले देशभरका श्रमिकहरू अन्याोलमा परेका छन् । रोजगारदाता तथा ट्रेड युनियनहरूको आ-आफ्ना धारणा त्रिपक्षीय समितिमा हुन सक्दछन् तर

सरकारले दुवै पक्षलाई समन्वय गरी असार मसान्तभित्र नै सहमतिका साथ नयाँ पारिश्रमिक तोकिसक्नुपर्ने हो । पछिल्लो पटकको पारिश्रमिक पनि त्रिपक्षीय समितिको अधिकारलाई कुण्ठित बनाउँदै सो समयको मई दिवसको अवसरमा तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले मात्र एक वर्षका लागि भनेर एकपक्षीय ढंगबाट घोषणा गरिदिनुभयो । उक्त निर्णयको तत्कालै सबै श्रमिक संगठनहरू समावेश रहेको संयुक्त ट्रेड युनियन समन्वय केन्द्रले आपत्ति जनायो । त्यतिबेला बजेटमा समेत कोरोनाकाल भनेर श्रमिकलाई कुनै सुविधा नजोडिकन रोजगारदातालाई बैक ऋण लगायतमा केही सुविधा दिइएको थियो । अहिलेसम्म त्रिपक्षीय समितिबाट नै पारिश्रमिक तोकियोस् भनेर मूल प्रवाहमा रहेका ट्रेड युनियनहरूले शान्तिपूर्ण तवरले दबावमूलक कार्यक्रम गर्दै आएका छन् । यसक्रममा औद्योगिक सम्बन्ध नखल्बल्याउन अधिकतम ध्यान दिइएको

छ । मुलुकको सबैभन्दा जेठो ट्रेड युनियन महासंघ नेपाल ट्रेड युनियन काँग्रेसले असार मसान्तभित्रै श्रमिकहरूको न्यूनतम पारिश्रमिक २५ हजार तोकियोस् भनेर असार २७ गते प्रधानमन्त्री, श्रममन्त्री, श्रम सचिव लगायतलाई देशैभर रहेका श्रमिकका तर्फबाट एसएमएस पठाउने काम गर्‍यो । २८ गते सबै जिल्ला समितिहरूले प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरू मार्फत श्रममन्त्रीलाई ज्ञापनपत्र बुझायो । २९ गते प्रदेश समिति मार्फत प्रदेश सरकारलाई ज्ञापनपत्र बुझाउँदै केन्द्रका हकमा असार ३१ गते काठमाडौंमा बहूत्वाली प्रदर्शन तथा कोणसभा गर्दै श्रम मन्त्रीलाई ज्ञापनपत्र बुझायो । सोही दिन नेपाली काँग्रेसका महामन्त्री तथा सांसद विश्वप्रकाश शर्मांले न्यूनतम पारिश्रमिकको सन्दर्भमा श्रमिकहरू सडकमा उत्रिसके भनेर यथाशीघ्र निर्णय गर्न सरकारलाई भकभक्याउँदै संसदमा सम्बोधन समेत गरे ।

सरकारलाई साउन १२ गते पुनः 'ढिला भइसक्यो, चाँडोभन्दा चाँडो त्रिपक्षीय समितिको बैठक बोलाउँदै समितिबाट तत्काल पारिश्रमिक निर्धारण गर' भनेर ट्रेड युनियन काँग्रेसले प्रेस मार्फत भकभक्यायो । अहिले पनि दिनहुँ औद्योगिक करिडोरहरूमा शान्तिपूर्ण तवरले दबावमूलक प्रदर्शनहरू भइरहेका छन् । ट्रेड युनियनहरूले ऐन कानूनमा भएका अधिकारका लागि समयमा नै सम्बोधन गरिदेऊ भन्दा वर्तमान सरकार किन चिनिन्छन्, बुझ्न सकिएको छैन । विभिन्न कालखण्डमा श्रमिकका पक्षमा भएका सम्झौताहरू लागू गराउन पनि राज्य गम्भीर नरहेको कैयौं दृष्टान्त श्रमिकहरूमाफ रहेको तितो यथार्थ पनि छ । यो सबै समस्या नीति निर्माण तहमा श्रमिकहरूको प्रतिनिधित्व नहुनुको परिणाम पनि हो । कुनै पनि राजनीतिक दल श्रमिकलाई न त दलभित्रको संरचना, न राज्यको नीतिनिर्माण तहमा राख्न इच्छुक देखिन्छ, बरु गरिखाने भन्दा पनि उपल्लो वर्ग उनीहरूको प्राथमिकतामा पर्दै आएको छ । आफूले पाएको अधिकार समयमा नै सम्बोधन होस् भनिकन भ्यापारिका चिया बगानमा कार्यरत श्रमिक र औद्योगिक करिडोरमा रहेका कारखाना क्षेत्रका श्रमिकहरू आजपर्यन्त शान्तिपूर्ण तवरले आन्दोलित छन् र अब पनि त्रिपक्षीय समिति मार्फत सम्बोधन नगरिकन सरकारले ट्रेड युनियनहरूको अधिकारलाई कुण्ठित गरेर अधिल्लो पटक तत्कालीन केपी ओली सरकारले भै एकाकी तवरले घोषणा गरेमा आफूलाई सर्वहारावादी तथा श्रमिकहरूको पक्षधर हौं भन्दै वकालत गर्नेहरूको दृष्टिकोण समेत स्पष्ट रूपमा श्रमिकमाफ भल्किनेछ । भदौबाट सबै प्रतिष्ठानहरू बन्द गर्ने भन्ने श्रमिकहरूको दृष्टिकोण स्पष्ट रूपमा आइसकेको छ । यस्तो अवस्थामा भोलि हालको सुमधुर औद्योगिक सम्बन्ध खलबलिन सक्दछ भन्ने ठानेर यथाशीघ्र सहमतिका साथ उचित न्यूनतम पारिश्रमिक घोषणा गर्नु वर्तमान सरकारको कुशलता ठहर्नेछ ।

-नवलाइन खबर डटकम

<p>प्रहरी कार्यालय</p> <p>बुटवल ०७१-५४०२२२</p> <p>स.प्र.क्याम्प बुटवल ९७४७३४३४६९</p> <p>बुटवल रामनगर ०७१-५४१२३३</p> <p>भैरहवा ०७१-५२०१९९</p> <p>अर्घाखाँची ०७७-५२११९९</p> <p>गुल्मी ०७९-५२०१९९</p> <p>परासी ०७८-५२०१९९</p> <p>तौलिहवा ०७६-५६००९९</p> <p>पाल्पा ०७५-५२०५३६, ५२०१९९</p> <p>इप्रेका रामपुर ०७५-६९५५५५</p> <p>अस्पताल कार्यालय</p> <p>लुम्बिनीसिटी अस्पताल ०७१-५५५५५५, ५५५५५५</p> <p>लुम्बिनी अञ्चल अस्पताल ०७१-५४०२००, लुम्बिनी नर्सिङ हेम ०७१-५४८२६९, ५४५६४९</p>	<p>५४०२०१</p> <p>भिमअस्पताल भैरहवा ०७१-५२०१९३</p> <p>मिसनअस्पताल पाल्पा ०७५-५२०१९१, ५२०४८९</p> <p>परिवार नियोजन संघ पाल्पा ०७५-५२०७२३</p> <p>पाल्पा जिल्ला अस्पताल ०७५-५२०१५४</p> <p>लुम्बिनी मेडिकल कलेज प्रयास ०७५-४११२०१</p> <p>पिपन्न परासी ०७८-५२०१८८</p> <p>भैरहवा आँखा अस्पताल ०७१-५२०२६५</p> <p>अर्घाखाँची जिल्ला अस्पताल ०७७-५२०२५७</p> <p>तम्घास जिल्ला अस्पताल ०७९-५२०१८८</p> <p>तौलिहवा जिल्ला अस्पताल ०७६-५६०२००</p> <p>सिद्धार्थबाल महिला अस्पताल ०७१-५४४४५०</p> <p>बुटवल हस्पिटल ०७१-५४६४३२</p> <p>०७१-५४८२६९, ५४५६४९</p>	<p>रेडक्रस बुटवल ५४१००४</p> <p>लायन्स आँखा ज. केन्द्र बुटवल ५४५८४५</p> <p>मेडिटिक अस्पताल ५४९०७२</p> <p>कान्तिपुर टेप्टल हस्पिटल ०७१-५४७८४०</p> <p>आँखा अस्पताल पाल्पा: ०७५-५२०३३३, ५२११७९</p> <p>रामपुर अस्पताल: ०७५-४००५४४</p> <p>उपकुलकर्तन</p> <p>रेडरी क्लब बुटवल ०७१-५४४६००</p> <p>लियो क्लब अफ बुटवल ०७१-५४५८२३</p> <p>रेडक्रस भैरहवा ०७१-५२०२६३</p> <p>रेडक्रस भैरहवा ०७१-५२६६७३, ९८४७०२४६४</p> <p>परासी ०७८-५२०१९५</p> <p>रेडक्रस पाल्पा ०७५-५२०६००</p> <p>रेडक्रस तौलिहवा ०७६-५६००५४</p>	<p>रेडक्रस अर्घाखाँची ०७७-४२०२७५, ४२०११७</p> <p>रेडक्रस गुल्मी ०८९-५२०१६३</p> <p>नेपाल परिवार नियोजन संघ ०७१-५४००८१</p> <p>लुम्बिनी नर्सिङ हेम प्रा.लि. ०७१-५४९६४९</p> <p>जन्तेश्वर क्लब न्यामिल १५५७०२१४६</p> <p>लुम्बिनी नि.व्या.संघ भैरहवा ६२०५५८</p> <p>बनगाई क्लब बनगाई ०७६-६९०१०२</p> <p>रेडक्रस केन्द्र ०७१-५७७०९९</p> <p>लुम्बिनी मेडिकल कलेज ०७५-५२०८४०</p> <p>बुटवल जेसिस् ९८४७१२९६४</p> <p>न्यू एक्का क्लब तानसेन : ०७५-५२२२००</p> <p>परिवार नियोजन संघ पाल्पा : ९८४७१२९६५</p> <p>रामपुर टे.इन्स्टी.: ९८५७६२२५७, ९८५७६०५४</p>	<p>मेघ : रामझोला यात्रा रहनेछ । चित्तिएको कामले तीव्रता लिनेछ ।</p> <p>वृष : शुभारम्भको चर्चा चले र विभिन्न अवसर आउनाले मन प्रसन्न रहनेछ ।</p> <p>मिथुन : पारिवारिक सद्भाव बढ्नेछ । अटिको र ताकेको कार्य पुरा होला ।</p> <p>कर्कट : प्रगतिले मन रमाउनेछ । नसोचेको ठाउँबाट धनागम हुनेछ ।</p> <p>सिंह : नयाँ कार्यको योजना बन्नेछ । नजिकको व्यक्तिबाट सहयोग पाइएला ।</p> <p>कन्या : विद्या र बुद्धिको विकास हुनेछ । कार्य सम्पादनमा सहजता मिल्नेछ ।</p>	<p>तुला : धार्मिक काममा र्चि बढ्नेछ । आर्थिक क्षेत्रमा राम्रो सफलता मिल्नेछ ।</p> <p>वृश्चिक : समस्यामा अल्झिनु पर्नेछ, तर आफन्तबाट साथ र हैसला मिल्नेछ ।</p> <p>धनु : आफन्तबाट सहयोग मिल्नेछ । सामाजिक काममा सफलता पनि पाइनेछ ।</p> <p>मकर : मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह छाउनेछ । कार्यक्षेत्रमा प्रगति हुनेछ ।</p> <p>कुम्भ : दिन मध्यम खालको छ । काममा विघ्नबाधा आउन सक्ने देखिन्छ ।</p> <p>मीन : सामान हराउने भय छ । आफैलाई सन्तुष्टि नमिल्ने देखिन्छ ।</p>
--	--	---	--	---	---

मेडिकल शिक्षा पढाउने २२८ शिक्षण संस्था बन्द

नेपाल-भारत सीमावर्ती क्षेत्रमा खुलेका मेडिकल कलेजहरूले अनुगमनका लागि भन्दै नेपाललाई पत्र पठाएका छन् । एचए, फार्मसी, नर्सिङ लगायतका विषय पढाउने भन्दै हालसालै खुलेका कलेजहरूले अनुगमनको लागि नेपाललाई पत्र पठाएका हुन् । ती कलेजहरूमा सयौंको संख्यामा नेपाली विद्यार्थी पढ्दै आएका छन् । उनीहरूले पढिरहेको विषय, कोर्स र प्रयोगात्मक अभ्यासको विषयमा अनुगमनका लागि आउन भन्दै नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषद् (एनएचपीसी) लाई पत्र पठाएका हुन् । ती मेडिकल कलेजहरूले आफूले सम्बन्धन लिएका विश्वविद्यालयमार्फत पत्र पठाएर अनुगमनको लागि आउन आग्रह गरेका हुन् ।

एनएचपीसीका रजिष्ट्रार लिलानाथ भण्डारीले भारतको पारुल विश्वविद्यालय र संगम विश्वविद्यालयले पत्राचार गरेको बताए । 'नेपाली विद्यार्थी हाम्रा शिक्षालयमा आएर एचए, फार्मसी, नर्सिङ लगायतका विषय पढिरहेका छन् । भोलि नेपाल गएपछि एनएचपीसीबाट लाइसेन्स दिनुपर्छ । त्यसका लागि अनुगमन गरिदिन भनेर पत्र पठाएका छन् ।' भण्डारीले भने । संगम विश्वविद्यालयले ७ जुलाई २०२३ मा पत्र पठाएको थियो । परिषद्का रजिष्ट्रारलाई सम्बोधन गरी पठाइएको पत्रमा राजस्थानमा रहेको विश्वविद्यालयको अनुगमन गरिदिन अनुरोध गरिएको छ । फार्मसी, नर्सिङ, डीएचए (डिप्लोमा इन हेल्थ एसिस्टेन्ट), हस्पिटल म्यानेजमेन्ट लगायतका विषय पढाउँदै आएको संगम विश्वविद्यालयले पत्रमार्फत जानकारी दिएको छ । यतिसम्म कि डीएचए कोर्स नेपालको सीटीईभीटी र एनएचपीसीबाट अनुमति प्राप्त गरेको भनिएको छ । तर, यो विषयमा सीटीईभीटी र एनएचपीसीले कुनै प्रकारको अनुमति तथा सम्बन्धन नदिएपछि प्रष्ट पारेका छन् । दुवै निकायमा दर्ता भएको हवाला दिँदै दुवै निकायलाई अनुगमनको लागि अनुरोध गरेको छ । र, अनुगमनमा आउँदा लाग्ने सम्पूर्ण खर्च विश्वविद्यालयले नै बेहोर्नेसमेत जनाएको छ । हालै पास भएका विद्यार्थीहरूलाई एनएचपीसीमा दर्ता गराईदिन समेत अनुरोध गरेको छ । यो पत्र प्राप्त भएपछि दुवै निकाय चकित परेका छन् । तपाईंहरूबाटै दर्ता भएको भन्दै उनीहरूलाई नै अनुगमनको लागि आउन भनेपछि दुवै निकाय के गर्ने ? भन्नेमा भन्नेमा अलमलमा परेका छन् । संगमले पठाएको पाठ्यक्रममा नेपाली विषय समेत पढाई हुने उल्लेख गरेको छ । डीएचए तेश्रो वर्षको कोर्समा १०० पूर्णाङ्कको नेपाली विषयसमेत राखिएको छ । त्यस्तै, पारुल विश्वविद्यालयले आफू नो विश्वविद्यालयको इतिहासबारे जानकारी

गराएको छ । पारुलमा २१ हजार विद्यार्थी पढ्ने क्षमता रहेको जनाएको छ । हाल २ हजार ६०० विभिन्न देशका विद्यार्थीहरू अध्ययनरत रहेको जनाएको छ । पारुलले डिप्लोमा इन पारामेडिकल एण्ड हेल्थ साइन्स, ल्याब टेक्निसियन, रेडियोग्राफी, कार्डियोलोजी जस्ता विषयमा पठनपाठन गराउँदै आएको जनाएको छ । पारुलले समेत नेपाली विद्यार्थीहरू अध्ययन गर्दै आएको र त्यसका लागि अनुगमनमा आउन भनेको हो । एनएचपीसीका रजिष्ट्रार भण्डारीले आफू ५ महिना पहिले रजिष्ट्रारमा नियुक्त भएर आएदेखि लाइसेन्स दिन भन्दै करिब २०० विद्यार्थी आएको बताए । 'म आउने वित्तिकै हेल्थ एसिस्टेन्टमा इण्डियाबाट पढेको भन्दै सीटीईभीटीको इन्क्युभेन्ट लिन आएका थिए । मेरो पनि एचए नै बेस हो । हाम्रो पालामा भारतमा ६ महिना डाक्टरसँग काम गरेकोलाई एचए भनियो,' उनले भने, 'ओहो यो त बर्बाद हुन्छ । इण्डियाको एचए यस्तो हुन्छ भनेर मैले नै रोकेको हो ।' भारतका ४ वटा विश्वविद्यालयमा पढेर आएका विद्यार्थीहरू हेल्थ एसिस्टेन्टको लाइसेन्स दिनुपर्ने भन्दै एनएचपीसीमा आएका थिए । भारतमा पढेको एचएबारे आफूले प्रश्न उठाएर लाइसेन्समा रोक लगाएको उनको भनाई छ । लाइसेन्स परीक्षामा रोक लगाएपछि विद्यार्थीहरूले विश्वविद्यालयबाटै पत्र लेख्न लगाएका थिए । 'ती विश्वविद्यालयको कोर्स नेपालको सीटीईभीटीको हुबहु छ । नेपाली र नेपाल परिचय समेत पढाइरहेका छन् । नेपालको भन्दा कमजोर पाठ्यक्रम छैन भनेर पाठ्यक्रम नै लिएर आएका थिए । तपाईंहरू आएर हेरिदिनुपर्ने भनेर भने ।' उनले बताए । ती कलेजमा पढेर आएका विद्यार्थी नेपाली बजारमा आइसकेको अवस्थामा के कस्तो रहेछ भनेर सम्बन्धित विषयको विज्ञ सम्मिलित विज्ञ टोली गठन गरिएको छ । तर, एनएचपीसीको अध्यक्ष पद रिक्त रहेकाले बोर्डले निर्णय गर्न सकेको छैन । जसले गर्दा अनुगमनको लागि जान नसकिएको र विद्यार्थीलाई लाइसेन्स परीक्षा दिन नसकिएको बताए । सन् २०१८/०१९ ब्याचका विद्यार्थी यतिबेला नेपालमा लाइसेन्सका लागि धाइरहेका छन् । तर, परिषद्ले लाइसेन्सको परीक्षा रोकेर राखेको छ । सीमा नाकामा खुलेका

शिक्षाको लगानी बालुवामा पानी

प्रा. देवीभक्त ढकाल :

शिक्षामा लगानी किन गर्ने ? यो प्रश्न अप्रासंगिक पनि लाग्न सक्छ । यसभन्दा पहिल्यै अर्को प्रश्न गर्न बाञ्छनीय हुन्छ । शिक्षा के हो ? शिक्षा समाज उपयोगी ज्ञान, सीप, अनुभव, विज्ञता, विशेषज्ञता तथा दूरदर्शिता प्राप्त गर्ने अभ्यासको अमूल्य स्रोत हो । शिक्षा ज्ञान प्राप्तिको आधार हो । मानिसले मानिसका लागि आविष्कार गरेको बेजोड उपलब्धि हो । शिक्षाले व्यक्तिको मन, मस्तिष्क र व्यक्तित्व विकासमा अहं भूमिका खेल्छ । शिक्षाले व्यक्ति स्वयंलाई चिन्न र जान्नमात्रै सक्षम बनाउँदैन उसको पारिवारिक, सामाजिक, राष्ट्रिय साथै अन्तर्राष्ट्रिय भूमिका र कर्तव्यलाई सधैं सम्झाउँछ ।

सचेतना, विवेक, अनुशासन र इमानदारी शिक्षाले दिने अमूल्य उपहारहरू हुन् । शिक्षाले ज्ञान दिन्छ । ज्ञानले व्यक्तिलाई आफ्नो आसपास, समाज, राष्ट्र र विश्व परिस्थितिलाई बुझ्न, जान्न, सकारात्मक परिवर्तन गर्न र समस्याको समाधानका उपाय खोज्न विशेष क्षमतावान बनाउँछ । शिक्षा केवल शैक्षिक विषयहरूको अध्ययन तथा अनुसन्धानमा सीमित नभएर यसले विभिन्न प्रकारको सीप, गुण र दक्षतालाई अभिवृद्धि गर्छ । शिक्षाको माध्यमले व्यक्ति विविध क्षेत्रमा ज्ञानको गहिराइसम्म पुग्छ । परिणामस्वरूप ज्ञानी व्यक्तिले दुनियाँको विषयमा जाने, बुझ्ने, बुझाउने र वर्तमानलाई सुधार गर्ने अनन्त सम्भावना तथा क्षमता राख्छ । शिक्षाको सीटीईभीटी अन्तर्गतका प्रिडिप्लोमा तहका स्वास्थ्य विषयका १३७ वटा र स्टाफ नर्स ७३ वटा, विश्वविद्यालय अन्तर्गतका स्नातक तहका बिएन १० र बिएसी नर्सिङ ८ वटा शिक्षण संस्था बन्द भएका छन् । नेपालमा धमाधम शिक्षण संस्था बन्द हुँदा भारतीय सीमा नाकामा भने धमाधम मेडिकल कलेज तथा शिक्षालय खुलिरहेका छन् । पछिल्लो समय सीमावर्ती क्षेत्रमा मात्र १५७ वटा नर्सिङ कलेज खुलेका छन्, जसले नेपाली विद्यार्थी लक्षित गरेर खोलिएको मेडिकल शिक्षा व्यवसायीहरू बत्ताउँछन् । स्वास्थ्य तथा प्रविधि विज्ञान मञ्चका महासचिव निर्मल सापकोटाले आयोगका कारण नेपाली शिक्षण संस्था बन्द हुँदै गएको बताए । नेपालमा शिक्षण संस्था बन्द गराउने उद्देश्यले नै ठूलो गिरोह सक्रिय रहेको उनको भनाई छ । नेपालमा मेडिकल विषय पढाई हुने शिक्षण संस्था बन्द हुँदै गएपछि स्वभाविक रूपमा नेपाली विद्यार्थीहरू बाहिर जाने उनको भनाई छ । सीटीईभीटी र एनएचपीसीबाट मान्यता प्राप्त भन्दै खुल्लमखुल्ला विज्ञापन गर्दै आउँदा उनीहरूलाई किन कानूनी दायरमा ल्याउन नसकिएको ? भन्दै उनले प्रश्न गरे ।

-रातोपाटी डटकम

सामुदायिक विद्यालयमा शैक्षिक सुधारको योजना बनाइँदै

मालारानी गाउँपालिकाले सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्ने भएको छ । गाउँपालिकाभित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि विद्यालयका प्रधानाध्यापक, पालिकाका कर्मचारी एवं जनप्रतिनिधि बीच अन्तरसंवाद सम्पन्न गरिएको छ । पालिकाभित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयको समस्या तथा विद्यालयले गर्नुपर्ने कार्य र पालिकाले खेल्नुपर्ने भूमिकाका विषयमा अन्तरसंवाद भएको गाउँपालिकाका अध्यक्ष दलबहादुर भट्टराईले बताए ।

प्रधानाध्यापकसँग बैठक सम्पन्न गरेका छन्, उनले भने । वडास्तरमा रहेको शिक्षा समितिले कार्यतालिका नै बनाएर काम गर्नेगरी निर्णय भएको पालिकाका सामाजिक विकास समितिका संयोजक तिलक मिश्रले बताए । उनले भने, "कक्षा ५ को उपलब्धि परीक्षण भदौको पहिलो हप्ताभित्र गर्ने, वडा शिक्षा समितिले केन्द्र निर्धारण र परीक्षा व्यवस्थापन गर्ने, प्रश्नपत्र कार्यालयले निर्माण गर्ने र विद्यालयको प्रथम त्रैमासिक परीक्षाको नतिजा विश्लेषण गर्ने, प्रधानाध्यापकको बैठक र अभिभावकबीच अन्तर्क्रिया कार्यक्रम भदौको पहिलो हप्ताभित्र वडा शिक्षा समितिले गर्नेगरी निर्णय भएको छ ।" पालिकाभित्रबाट एसइई परीक्षाको नतिजाको समेत समीक्षा गरी आगामी

दिनमा नतिजा राम्रो बनाउन सरोकारवालाको भूमिकाका विषयमा छलफलसँगै कार्ययोजना निर्माण भएको पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सुरेश भुसालले जानकारी दिए । उनले भने, "यसपटक गाउँपालिकाका १४ विद्यालयबाट एसइई परीक्षामा पाँच सय ५४ विद्यार्थी सहभागी भएकामा प्राप्त भएको नतिजाको विश्लेषण गरी आगामी दिनमा सुधारका योजनासमेत अगाडि बढाउनुका साथै प्रधानाध्यापकलाई विद्यालयको शैक्षिक, प्रशासकीय र व्यवस्थापकीय कार्यकुशलता प्रदर्शन गर्न उत्प्रेरित गरेका छौं ।" पालिकाले स्थानीय पाठ्यक्रमको स्रोत सामग्री निर्माण गर्नका लागि कार्यदलसमेत निर्माण गरेको पालिकाका शिक्षा अधिकृत रमेश पन्थीले बताए । -रासस

अनुकरणीय र उत्प्रेरक काम शिक्षित

व्यक्तिबाट असहाय, गरिबहरू, बालबालिका, वृद्धवृद्धाका क्षेत्रसँग यथेष्ट योगदान गर्नुपर्छ । समाजमा शान्ति, सद्भावनाको अभिवृद्धि गर्ने दायित्व र जिम्मेवारीबाट शिक्षित व्यक्ति पन्छियो भने उसले प्राप्त गरेको शिक्षामात्रै होइन उसको समग्र जीवन नै निरर्थक हुन्छ । शिक्षाको मुख्य काम समाजलाई जागरुक बनाउने र चेतना गर्ने हो । चेतनासमेतको जागरुक व्यक्ति समाजको मात्रै होइन राष्ट्रकै प्रति र उन्नतिलाई निमन्त्रणा गर्ने दरिलो सूत्र हो । समग्रमा शिक्षित जनशक्तिले देशमा साधन केके छन् ? ती साधनलाई विकसित प्रविधिका माध्यमले उच्चतम परिचालन गर्ने र जनताको जीवनस्तरलाई उच्च पार्ने हैसियत राख्नुपर्छ । व्यक्तिले प्राप्त गरेको शैक्षिक प्रमाणपत्रले मात्रै व्यक्तिलाई शिक्षित भन्न सकिँदैन । व्यक्तिले प्राप्त गरेको शिक्षाले समाजले के पायो ? शिक्षामा योजनाबद्ध लगानीको सुखावत भएको पनि अब पौने शताब्दी नाघ्यो । के अहिलेसम्मको लगानीको प्रतिफल मूल्यांकन र त्यसको विश्लेषण गर्ने काम हामीले गरेका छौं ? लगानी र प्रतिफलको लेखाजोखा नै नगरिकन गरिने लगानीलाई अब दुरुपयोग किन नभन्ने ? शिक्षाको राष्ट्रिय नीति हुन्छ । त्यस नीतिको पक्षमा भन्दा कतै विपक्षमा त हामीले लगानी गरेका छैनौं ? देशलाई आत्मनिर्भर बनाउन भएको शिक्षाको दुनियाँको विषयमा जाने, बुझ्ने, बुझाउने र वर्तमानलाई सुधार गर्ने अनन्त सम्भावना तथा क्षमता राख्छ । शिक्षाको सीटीईभीटी अन्तर्गतका प्रिडिप्लोमा तहका स्वास्थ्य विषयका १३७ वटा र स्टाफ नर्स ७३ वटा, विश्वविद्यालय अन्तर्गतका स्नातक तहका बिएन १० र बिएसी नर्सिङ ८ वटा शिक्षण संस्था बन्द भएका छन् । नेपालमा धमाधम शिक्षण संस्था बन्द हुँदा भारतीय सीमा नाकामा भने धमाधम मेडिकल कलेज तथा शिक्षालय खुलिरहेका छन् । पछिल्लो समय सीमावर्ती क्षेत्रमा मात्र १५७ वटा नर्सिङ कलेज खुलेका छन्, जसले नेपाली विद्यार्थी लक्षित गरेर खोलिएको मेडिकल शिक्षा व्यवसायीहरू बत्ताउँछन् । स्वास्थ्य तथा प्रविधि विज्ञान मञ्चका महासचिव निर्मल सापकोटाले आयोगका कारण नेपाली शिक्षण संस्था बन्द हुँदै गएको बताए । नेपालमा शिक्षण संस्था बन्द गराउने उद्देश्यले नै ठूलो गिरोह सक्रिय रहेको उनको भनाई छ । नेपालमा मेडिकल विषय पढाई हुने शिक्षण संस्था बन्द हुँदै गएपछि स्वभाविक रूपमा नेपाली विद्यार्थीहरू बाहिर जाने उनको भनाई छ । सीटीईभीटी र एनएचपीसीबाट मान्यता प्राप्त भन्दै खुल्लमखुल्ला विज्ञापन गर्दै आउँदा उनीहरूलाई किन कानूनी दायरमा ल्याउन नसकिएको ? भन्दै उनले प्रश्न गरे ।

बाबुआमा हर्ष मनाउँछन् । राजनेताहरू आफ्नै छोरा विदेशी नागरिक बन्दा गर्व गर्छन् । यस्तो अर्वाष्ट्रिय सोच हुनेहरूलाई राजनीति र विकासको जिम्मा दिने हाम्रो सोचप्रति जति धिक्कारा पनि कम हुन्छ । यहाँको अव्यवस्थाको दबाव र विदेशको सुव्यवस्थाको प्रभावले होनहारमध्येका अधिकांश जनशक्ति विदेशतिर भासिएका छन् । यो परिस्थिति देशको सुदूर भविष्यका लागि दुर्भाग्य हो । यो दुर्भाग्यलाई सौभाग्य ठान्ने वर्तमान राजनीतिक हस्तीहरूको नेतृत्व देशमा जति रहन्छ त्यति नै उनीहरूले होनहार युवालाई विदेशिन उत्प्रेरित गर्छन् । युवालाई विदेश जान उत्प्रेरित गर्ने मुख्य कारण अनियमितता र भ्रष्टाचार हुन् । भ्रष्टाचार र अनियमिततालाई राजनीतिको मुख्य गन्तव्य ठान्ने अहिले दुश्रयमा देखिएका राजनीति कर्मीहरूलाई राजनीतिबाट विस्थापित गर्ने र नैतिकता, चरित्र, सदाचार, जनताप्रति आस्था विश्वास र समर्पण भएको नेतृत्वलाई स्थापित गर्नु नै समस्याको समाधान हुनसक्छ । हामीले धेरैपटक राजनीतिक पद्धतिलाई फेर्नै तर प्रवृत्ति फेर्न सकेनौं । त्यसैले देशको अवस्था पनि फेरिएन ।

शिक्षाले इमानदार, चरित्रवान र राष्ट्रवादी राजनेता उत्पादन गर्न सकेन । इमानदार, देशभक्त प्रशासक, शिक्षक, प्राध्यापक, न्यायाधीश, व्यापारी, उद्योगपति उत्पादन गर्न सकेन । यसकै परिणाम र परिणति हो देशमा मडारिएको भ्रष्टाचार, नातावाद, अराजकता, विधिविहीनता र भद्रगोल । यस्तो भएपछि देश कसरी बन्छ ? सबैलाई अनुशासित, नैतिकवान, चरित्रवान इमानदार, जिम्मेवार बनाउने मुख्य सूत्र नागरिकले पाउने शिक्षा हो । वर्तमान शिक्षा प्रणालीमा गीता र पुराणहरू समावेश नहुनु नै कमजोरीका कारण हुन् ? गीता, भागवत, पुराणहरू पाठ्यक्रममा समावेश गर्दा मात्रै देशको राजनीति र प्रशासनिक व्यवस्थालाई लयमा फर्काउन सकिन्छ । विकृतिको कारण हाम्रो चरित्र, नैतिकता र इमानदारीको स्खलनप्रति बेवास्ता गर्ने शिक्षा प्रणाली हो । गर्भधारणदेखि १२ कक्षा पास गर्दा देशले पालनपोषण, शिक्षा, स्वास्थ्य जस्ता क्षेत्रमा गरेको लगानीका प्रतिमूर्ति सधैंका लागि पलायन हुनु भनेको शिक्षामा मात्रै होइन तिनीहरूलाई गरेको पालनपोषण, स्वास्थ्य शिक्षा आदिको लगानी देशका लागि बालुवामा पानी भएन ? नेपालजस्तो गरिब देशले अमीर देशहरूका लागि सित्तैमा सदाका लागि पलायन हुने जनशक्ति किन उत्पादन गर्ने ? हामीले सित्तैमा नागरिकमात्रै निर्यात गरेका छैनौं माया, अपनत्व निर्यात गरेर देशलाई कंगाल र तिनका अभिभावकलाई बुढेसकालमा असहाय बनाएका छौं । देशलाई कंगाल र अधिकांश अभिभावकलाई बेसाहारा बनाउने दुर्भाग्य आफैले किन निम्ता गर्दैछौं ? यस विषयमा पुनर्विचार कहिले हुने ? जहाँ राजनीति बिग्रन्छ त्यहाँ सबैकुरा बिग्रन्छ भन्ने कुराको प्रमाण हो विद्यार्थी विदेश पलायन हुने अवस्था । के हामीले शिक्षामा पुनर्विचार गर्नुपर्दैन ? हाम्रा विश्वविद्यालयमै अध्ययन हुने विषयमा विदेश पढ्न जाने अनुमति किन दिने ? यदि हाम्रो विश्वविद्यालयहरूको पढनपाठन गुणस्तरीय छैन भने गुणस्तरीय बनाउन लगानी गरौं । विदेश अध्ययनका नाममा हुने लगानी नभएर देशका लागि घाटा हो । यीमध्ये प्रायः विद्यार्थीले नेपाली नागरिकता समेत त्याग्छन् । त्यतिमात्र होइन पछि नेपालमा उनीहरूको अंश भागमा पर्ने सम्पत्तिसमेत बाहिरिने गर्छ । नागरिकलाई सक्षम बनाउनुभनेको राज्य सक्षम हुनु हो तर हाम्रो शिक्षाले बिनालगानी विकसित देशहरूले जनशक्ति उपयोग गर्न पाउने विषयले हामीले हाम्रो खुद्रामा बच्चरो हानेको विषयमा हामी कहिलेसम्म चेतनाशून्य बन्ने ? विदेशिनेलाई दिएको शिक्षालगायत अन्य खर्च देशका लागि बालुवामा पानी भएको छ । अब यसलाई किन नरोक्ने ?

-अनलाइन खबर डटकम

भारतबाट पाल्पाकी एक बालिकासहित सात बालबालिकाको उद्धार

रुपन्देही, साउन २८/भारतबाट पाल्पाकी एक बालिकासहित सात जना बालबालिकाको उद्धार गरिएको छ । मानव बेचबिखनविरुद्ध सक्रिय सामाजिक संस्था केआइएन इन्डियाले भारतका विभिन्न स्थानबाट सात बालबालिकाहरूलाई उद्धार गरेको हो ।

पाल्पाकी १६ वर्षीया बालिकालाई लागूऔषध प्रयोगकर्ताले सीमा नाकामा भएको चेकजाँचमा बहारी भनेर भुक्त्याएर भारत पुऱ्याएका थिए । ती बालिकालाई रेलवे स्टेशनबाट उद्धार गरिएको हो । उनी जस्तै नेपालका विभिन्न जिल्लाबाट चार

बालक र दुई बालिकालाई भारत पुऱ्याइएको थियो । केआइएन इन्डियाले भारतका विभिन्न स्थानबाट उद्धार गरिएका उनीहरूलाई सुनौली नाका हुँदै शनिवार स्वदेश फिर्ता गराएको छ । उसले दार्चुलाकी १५ वर्षीया, पर्सकी १६ वर्षीया बालिका तथा रौतहटका १३ वर्षीय दुई बालक, महोत्तरी र अर्घाखाँचीका १६ वर्षीय बालकको उद्धार गरेको हो । ती बालबालिका विभिन्न बाहना तथा फलोभनमा भारत पुऱ्याइएको थियो । १ देखि ६ महिनाको अवधिमा हराएका बालबालिकालाई भारतीय प्रहरीको सहयोगमा विभिन्न

स्थानबाट उद्धार गरिएको हो । बालबालिकाको उद्धार र स्वदेशफिर्तामा प्रत्यक्ष संलग्न संस्था केआइएनका निर्देशक नवीन जोशीका अनुसार ती बालबालिकामध्ये तीनजना बालकको महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयका उपसचिव मीना पौडेल र जिल्ला प्रहरी कार्यालय रूपन्देहीको रोहबरमा पारिवारिक पुनःमिलन गराइएको छ । एक बालकलाई बाहना तथा फलोभनमा भारत पुऱ्याइएको थियो । १ देखि ६ महिनाको अवधिमा हराएका बालबालिकालाई भारतीय प्रहरीको सहयोगमा विभिन्न

एकीकृत समाजवादी पाल्पाको अध्यक्षमा शाही

पाल्पा, साउन २८/नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत समाजवादी) पाल्पाको अध्यक्षमा अशोककुमार शाही चयन भएका छन् । पार्टी सचिवालयको विस्तारित बैठकले यस अधि रिक्त रहेको अध्यक्ष पदमा शाहीलाई चयन गरेको हो ।

अध्यक्ष कमलप्रसाद पाण्डेयको गत असार २२ गते हृदयघातबाट निधन भएको थियो । पाण्डेको निधनभएसँगै उक्त पद रिक्त रहेको हो । अध्यक्षमा चयन भएका शाही यस अधि नेकपा एमालेबाट निर्वाचित तानसेन नगरपालिकाका पूर्व नगरप्रमुख हुन् । उनी पार्टी विभाजनपछि नेकपा एसमा आएका थिए । उनलाई पार्टीले केन्द्रीय कमिटी सदस्यको जिम्मेवारी दिएको थियो । रिक्त अध्यक्ष पदसँगै समाजवादीले अन्य पदमा समेत हेरफेर गरेको छ । उसले उपाध्यक्षमा मोहनलाल गैरे, महिला उपाध्यक्षमा विनिता लुईटेल, सचिवमा जगन्नाथ नेपाल, उप-सचिवमा कमल सेन, उप-सचिवमा कमल रायमाझीलाई सर्वसम्मत चयन गरेको समाजवादी प्रेस

संगठनका जिल्ला अध्यक्ष पदमा गैरेले जानकारी दिए । पार्टीका पोलिटब्युरो सदस्य तथा लुम्बिनी प्रदेश अध्यक्ष सोमप्रसाद पाण्डेको प्रमुख आतिथ्यतामा बसेको सचिवालय बैठकले रिक्त पदहरू पूर्ति गरेको हो । रिक्त पदपूर्ति गरेसँगै

पाण्डेले पार्टीलाई बलियो र मजबुद बनाए जाने दिशामा सबै एक जुट भएर लाग्न आग्रह गरेका छन् । उनले संगठन विस्तार गर्दै जनताको पक्षमा काम गर्नु अहिलेको आश्यकता रहेको बताए ।

स्मार्ट कृषिले किसानलाई...

...किसानले उत्पादन गरेको तरकारी बिक्रीका लागि पनि कुनै समस्या नभएको उनको भनाइ छ । बजार नजिक भएकाले पनि उत्पादित तरकारी सन्धिखर्क र चूनाबैसीमा बिक्री हुने गरेको किसानको भनाइ छ । आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी तरकारी खेती गर्दा उत्पादनमा वृद्धि भएको र समयको

पनि बचत भएको किसान दीपक नेपालीले बताए ।

उत्पादित वस्तु स्थानीय बजारमार्फत खपत भएको र बढी भएमा छिमेकी आसपासका जिल्लामा बिक्री वितरण भएको जानकारी दिए । आधुनिक प्रविधिबाट किसानलाई व्यावसायिक बनाउन र कम लागतमा

बढी उत्पादन गरी आयआर्जन वृद्धि गर्ने उद्देश्यले स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम सञ्चालन भएको कृषि ज्ञान केन्द्रका प्रमुख बुद्धिराज घिमिरेले बताए । जसका कारण कृषकहरू व्यावसायिक बनेर राम्रो उत्पादन गरेको बताउँदै किसानको आयआर्जनमा समेत वृद्धि भएको जानकारी दिए । -**रासस**

खेलकुद समाचार

क्रिकेटमा पनि 'रेड कार्ड'

काठमाडौँ, साउन २८/अब फुटबलमा जस्तै क्रिकेटमा पनि 'रेड कार्ड' को प्रयोग हुने भएको छ । वेस्ट इन्डिजको क्यारेबियन प्रिमियर लिग (सीपीएल) २०२३ मा रेड कार्डको नयाँ नियम आउने भएको हो ।

सीपीएलको पुरुष तथा महिला दुवै प्रतियोगितामा 'रेड कार्ड' को प्रयोग गरिने समाचारमा जनाइएको छ । यदि कुनै टिमले तोकिएको समयभित्र आफ्नो कोटाको २० ओभर पूरा नगरेमा 'स्लो ओभर रेट' अन्तर्गत यो नियम लागू हुने भएको छ । आउँदो बिहीवारदेखि शुरु हुने प्रतियोगितामा यो नियम पहिलो पटक प्रयोग हुन लागेको हो । सीपीएलका प्रतियोगिता सञ्चालन निर्देशक माइकल हलले पछिल्लो समय टी-२० क्रिकेटको समय बढ्दै गएकोले त्यसलाई नियन्त्रण गर्न 'रेड कार्ड'को नियम लागू गरिएको बताए । सीपीएल आयोजकको नियमअनुसार १८ औं ओभरको खेल शुरु हुनुभन्दा अगाडि 'स्लो ओभर रेट' देखिएका फिल्डिङ टोलीको एक अतिरिक्त खेलाडीलाई ३० यार्डको घेरामा बोलाइनेछ । यसो हुँदा ३० यार्डभित्र ५ जना खेलाडी हुनेछन् । यसैगरी १९ औं ओभरको खेल शुरु हुनुभन्दा अगाडि 'स्लो ओभर रेट' देखिएमा फिल्डिङ टोलीको २ अतिरिक्त खेलाडीलाई ३० यार्डको घेरामा बोलाइनेछ । यसो हुँदा ३० यार्डभित्र ६ जना खेलाडी हुनेछन् । यसैगरी २० औं ओभरको खेल शुरु हुनुभन्दा अगाडि 'स्लो ओभर रेट' देखिएमा फिल्डिङ टोलीको १ जना खेलाडीलाई मैदान बाहिर पठाइनेछ । बाहिर को खेलाडी जाने भन्ने कप्तानले चुन्नेछन् । यस्तै सर्कलभित्र ६ जना खेलाडी रहनेछन् । खेल सधैं फिल्डिङ गर्ने टिमका कारण मात्रै लम्बिँदैन । कहिलेकाहीँ ब्याटिङ गर्ने टिमका कारण पनि खेल लम्बिने गर्छ । यस्तो अवस्थामा अम्पायरले पहिलो तथा अन्तिम चेतावनीपछि ब्याटिङ गर्ने टिमले बदमासी गरेको पाएमा जरिवाना स्वरूप ५ रन घटाउने छन् । कुनै पनि टी-२० खेलमा एक पारी ८५ मिनेटको हुन्छ । नियमअनुसार १७ औं ओभर ७२ मिनेट १५ सेकेन्ड, १८ औं ओभर ७६ मिनेट ३० सेकेन्ड, १९ औं ओभर ८० मिनेट ४५ सेकेन्ड र २० औं ओभर ८५ मिनेटभित्र पूरा हुनुपर्छ ।

वर्गिकृत डिस्प्ले
१ X ५ साइजमा मात्र

वर्गिकृत डिस्प्लेमा विज्ञापन दिनुहोस् व्यवसाय बढाउनुहोस् ।

सम्पर्क: ०७५-५२०६०१

अर्थ/कर्पोरेट समाचार

कारोबारको पहिलो दिन १४ अंकले बढ्यो नेप्से

पाल्पा, साउन २८/साताको कारोबारको पहिलो दिन नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज (नेप्से) परिसूचक १४ अंकले बढेको छ । आइतबार भएको शेयर कारोबारमा १४ दशमलव ८१ अंकले नेप्से परिसूचक बढेको हो ।

नेप्से बढेसँगै दुई हजार ८० दशमलव ८६ अंक कायम भएको छ । उक्त समयमा दुई सय ७१ कम्पनीको ९७ लाख १८ हजार सात सय ५४ किता शेयर ९५ हजार नौ सय ६५ पटक खरिदबिक्री हुँदा तीन अर्ब एक करोड ८४ लाख ६० हजार पाँच सय १२ बराबरको कारोबार भएको छ । वित्त, उत्पादन तथा प्रशोधन लघुवित्त र अन्य समूहका उपसूचक क्रमशः एक दशमलव ३०, १० दशमलव ३४, १३ दशमलव ५५ र शून्य दशमलव १८ अंकले घटेका छन् भने बाँकी सबै समूहका उपसूचक बढेका छन् ।

सबैभन्दा धेरै निर्जीवन बीमा समूह दुई सय ४१ दशमलव ५७ र होटल तथा पर्यटन समूह एक सय सात दशमलव ५० अंकले बढेका छन् ।

त्यस्तै, बैकिङ १३ दशमलव ६१, विकास बैंक २१ दशमलव ३०,

जलविद्युत १८ दशमलव ५१, लगानी शून्य दशमलव ३०, जीवन बीमा ५८ दशमलव १३ र व्यापार समूह शून्य दशमलव ०८ अंकले बढेका छन् । श्रीस्तर हाइड्रोपावर लिमिटेडको शेयर मूल्यमा सकारात्मक सर्किट लागेको छ । सबैभन्दा धेरै घटनेमा भने घोराही सिमेन्ट इन्डस्ट्री लिमिटेडको शेयर र मूल्य नौ दशमलव ९९ प्रतिशतले घटेको छ ।

कारोबार रकम र कारोबार भएका शेयर संख्याका आधारमा अ सबैभन्दा धेरै नेपाल इन्वोरेन्स कम्पनी लिमिटेड प्रमोटर शेयर ५८ करोड ४५ लाख ६१ हजार चार सय बराबरको १९ लाख ४८ हजार पाँच सय ३८ किता किनबेच भएको छ । अभियान लघुवित्तको मूल्य ७ प्रतिशत घट्यो भने सिंगटी हाइड्रोको ६.५५ प्रतिशत घट्यो । नेपाल इन्वोरेन्स कम्पनी (संस्थापक), घोराही सिमेन्ट, सोल्टी होटल, माउन्टेन इनर्जी र आईएमई लाइफ इन्वोरेन्स कारोबार रकमका आधारमा क्रमशः अगाडि रहे ।

शिक्षक आवश्यकता

दोस्रो प्रकाशित मिति : २०८०/०४/२५

यस मोहनकल्या माध्यमिक विद्यालय तानसेन-४, पाल्पा विद्यालय व्यवस्थापन समितिको मिति २०८०/०४/२८ गतेको बैठक निर्णय एवम शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई पाल्पाको मिति २०८०/०३/०६ को च.न. २०२१ प.स. ०७५/०८० को अनुमति पत्र अनुसार यस विद्यालयमा रिक्त रहेको माध्यमिक तह (कक्षा १-१२) लेखा विषयमा शिक्षक कारारमा नियुक्ती गर्नुपर्ने भएकोले तपसिल बमोजिम योग्यता पुगेका नेपाली नागरिकहरूबाट दरखास्त आह्वान गरिन्छ ।

तपसिल

विज्ञापन नं. : ००१/०८०/०८१, तह : मा.वि. (कक्षा १-१२) करार,
पद : शिक्षक, विषय : लेखा

योग्यता : सम्बन्धित विषयमा स्नातकोत्तर तह द्वितीय श्रेणीमा उत्तीर्ण भएको तसब बुधिधा : सरकारी नियम अनुसार

उमेर : १८ वर्ष पूरा भइ ४० वर्ष ननाघेको, **दरखास्त दस्तुर** : रु.१५००/-

दरखास्त पेश गर्ने अन्तिम मिति : २०८०/०५/०३ गते ४:०० बजेसम्म

सम्पर्क मिति : २०७०/०५/०४, **परीक्षाको किसिम** : लिखित र अन्तरवार्ता

परीक्षा हुने मिति : सम्पर्क मितिको दिन तोकिने छ ।

आवश्यक कामजातहरू : नेपाली नागरिकताको प्रमाणित प्रतिलिपि, शैक्षिक योग्यताका एस.एल.सी.देखि स्नातकोत्तर तह सम्मका प्रमाणपत्रका प्रमाणित प्रतिलिपि, निरोमिताको प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि, मा.वि तहको स्थायी अनुमति पत्र र व्यक्तिगत विवरण २/२ प्रति

सम्पर्क नं. : ४८४७०४३३३६, ०७५-५२००५२

श्री मोहन कल्या माध्यमिक विद्यालय
तानसेन-४, पाल्पा

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shitalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

जैनवेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाईट

शितलपाटी .कम

www.shitalpati.com डिजिटल पत्रिका